

Dialogoinstrument HGW

Meer diepgang in de collegiale dialoog



leren

werkhouding

gedrag

gezondheid

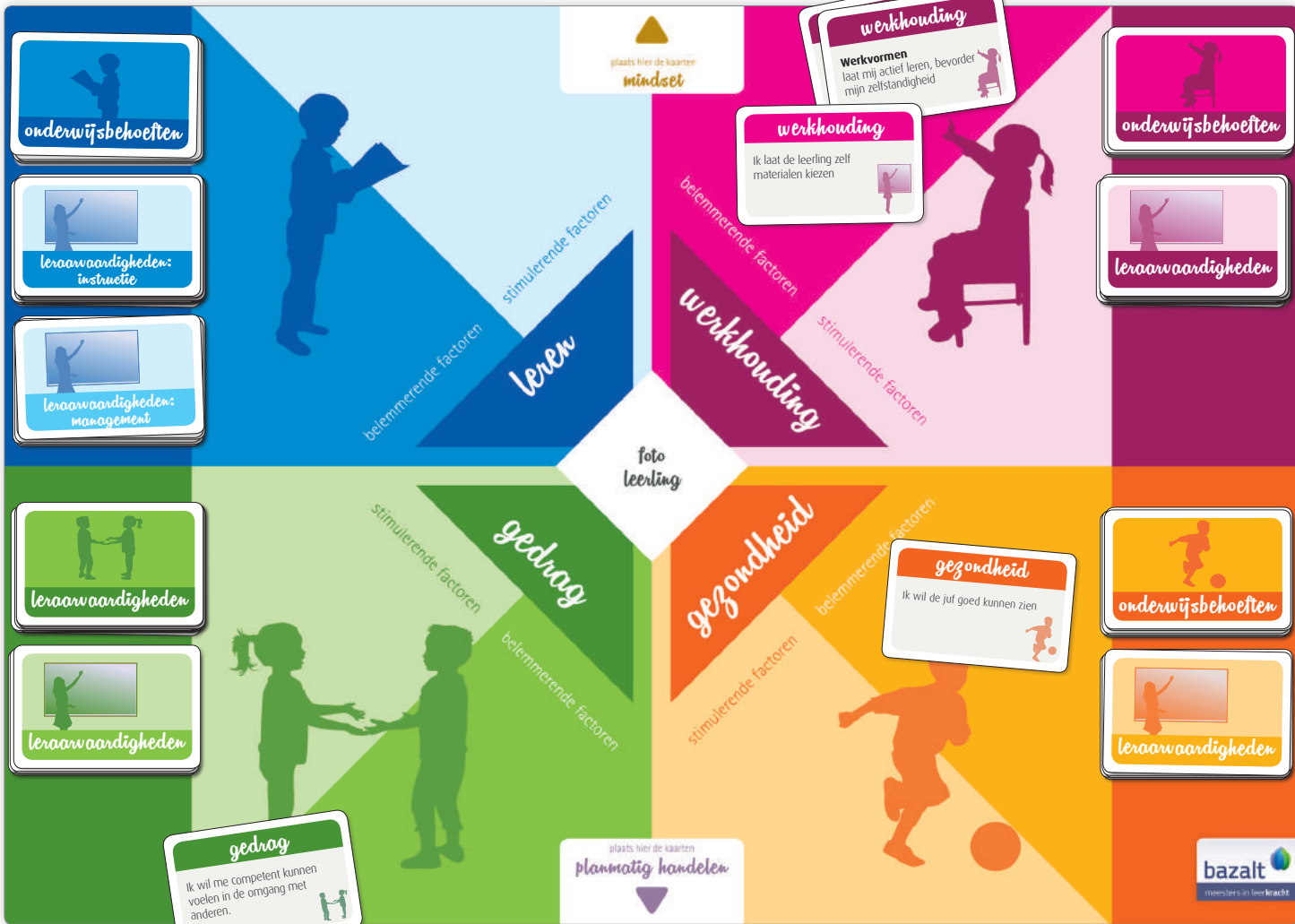


Praat met collega's over de aanpak van leerlingen:

- *Wat zijn de onderwijsbehoeften van deze leerling?*
- *Welke leraarvaardigheden zetten we in?*

Het Dialogoinstrument HGW ondersteunt de groei van leerlingen én leraren.

ontwikkeld door Tijn Nuyens



Dialoginstrument Handelingsgericht Werken

Handelingsgericht Werken blijkt in de praktijk hét concept waarmee passend onderwijs van richting en inhoud kan worden voorzien. In de school vinden veel gesprekken plaats om het geboden onderwijs zo goed mogelijk af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. In het SWV RSV Breda is ruim een jaar geleden een initiatief gestart om de kwaliteit van deze gesprekken te versterken. Directe aanleiding was dat IB'ers merkten dat leerkrachten onvoldoende de stimulerende of belemmerende factoren en de onderwijsbehoeften van kinderen kunnen verwoorden. Ook het scherp krijgen wat je te doen staat als de onderwijsbehoeften bekend zijn, was een zorgpunt.

Tijn Nuyens

Ontwikkeling instrument

Als directeur van SWV RSV Breda is Jacques van de Born in gesprek gegaan met de initiatiefnemers van het dialooginstrument. Hij heeft RPCZ/Bazalt benaderd om samen met een enthousiaste groep IB'ers en directeurs de eerste versie van het dialooginstrument verder te ontwikkelen. Doel ervan is om een professionele en interactieve dialoog te faciliteren over onderwijsbehoeften, het afstemmen op deze behoeften en het versterken van de eigen regie door leerkrachten. Het instrument kent tal van plekken in de keten van de leerlingbegeleiding. Zodra een leerkracht puzzelt over hoe af te stemmen op de behoeften van de leerling, kan zij met het instrument, in dialoog gaan met een collega. Het kan hiermee in een paralleloverleg, een bouw- of teamvergadering, maar ook in een leerling- of groepsbespreking worden ingezet. Op schoolniveau ontstaat er door deze gestructureerde dialoog steeds meer zicht

Het dialooginstrument HGW is ontstaan in de praktijk. In het SWV RSV Breda (150 scholen) wordt gewerkt vanuit de principes van Handelingsgericht Werken. Samen met een enthousiaste groep IB'ers is de basis gelegd voor het dialooginstrument door op een zevental domeinen leerkrachtgedrag te omschrijven. Deze omschrijvingen stellen leerkrachten in staat om zich weer eigenaar te voelen van de afstemming op de onderwijsbehoeften van alle leerlingen.

Tijn Nuyens werkt voor RPCZ/Bazalt. Meer informatie vind je via www.rpcz.nl

op hoe goed het lukt om de basisondersteuning vorm te geven. Het dialooginstrument levert een bewezen bijdrage aan het zetten van een volgende stap in de kwaliteit van Handelingsgericht Werken.

Ondersteuningsvragen leerkracht

Het dialooginstrument faciliteert het gesprek tussen onderwijsprofessionals met twee intenties. De leerling krijgt het onderwijs dat nodig is om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. De leerkracht kan zich eigenaar voelen van het onderwijsontwerp door het voeren van een professionele dialoog met haar collega's en leidinggevende.

In het dagelijkse werk komen leerkrachten zo nu en dan een puzzel tegen die kan klinken als:

- Heb ik helder wat ik de leerlingen erbij wil laten leren in een afgebakende periode? Dus: zijn de doelen van mijn beredeneerde aanbod helder en weten de leerlingen dat ook?
- Heb ik voldoende in beeld wat het leren van deze leerling ondersteunt en wat het leren belemmert?
- Kan ik de behoefte aan ondersteuning van leerlingen voldoende in beeld brengen?
- Heb ik in beeld wat het afstemmen op deze (specifieke) onderwijsbehoeften van mij vraagt aan mindset, instructie, klassenmanagement, planmatig handelen? Maar ook in afstemming op werkhouding, gedrag en gezondheid van deze leerling?
- Heb ik als leerkracht in huis wat deze leerling van mij vraagt? Zie ik mezelf deze ondersteuning bieden qua inhoud en vorm, maar ook qua tijd en organisatie?



- Hoe betrek ik ouders bij de manier waarop we ons aanbod verder gaan aanscherpen en waar kunnen zij ons ondersteunen in het slagen van deze aanpak?

Werkwijze

Zodra de leerkracht een vraag heeft over het onderwijsontwerp kan het dialooginstrument worden ingezet. Voorwaarde is dat ze een beredeneerd aanbod heeft voor alle leerlingen en dit heeft vastgelegd in een (groeps-)plan.

1: De leerkracht bereidt zich voor op de dialoog door een analyse te maken van de ontwikkeling van de leerling tot nu toe, en door in gesprek te gaan met de leerling en de ouders. Zo kan een overzicht ontstaan van factoren die de leerling stimuleren in zijn ontwikkeling en van factoren die deze ontwikkeling (nog) belemmeren. Met deze voorbereiding start de dialoog.

2: De stimulerende en belemmerende factoren krijgen een plaats op het gespreksveld (zie afbeelding) dat is onderverdeeld in vier domeinen: leren, werkhouding,

gedrag en gezondheid. De gesprekspartners besluiten in overleg welk van de domeinen het eerste aandacht verdient.

3: Voor dit domein worden de onderwijsbehoeften geformuleerd met behulp van kaarten waarop een krachtige voorbeeldbeschrijving staat (zie afbeelding). In dialoog worden de onderwijsbehoeften verwoord en krijgen ze een plaats op het gespreksveld.

4: De volgende fase in de dialoog is het formuleren van leerkrachthandelen dat is afgestemd op deze onderwijsbehoeften. De eerste stap hierin is het verkennen van de mindset van de leerkracht ten opzichte van deze leerling. Ziet ze echt perspectief om met deze leerling aan de slag te gaan, om af te stemmen op de specifieke onderwijsbehoeften? De

mindsetkaarten helpen te verhelderen waar ze nu nog moeite ervaart in de afstemming op deze leerling. Vervolgens komen andere vaardigheden aan bod. Daarvoor zijn kaarten beschikbaar waarop concreet leerkrachtgedrag is verwoord.

5: De dialoog wordt afgerond met het maken van een foto van het gespreksveld (het plan van aanpak) en het vastleggen door de leerkracht hoe zij nu precies te werk gaat en wat daarvoor nodig is aan acties, eigen ontwikkeling, samenwerking, etc. Ze maakt feitelijk een afspraak met zichzelf over hoe nu verder te handelen. De betrokken collega is hiermee gelegitimeerd na een periode van vier tot zes weken navraag te doen naar de (eerste) resultaten.

TIPS

- Ondersteun de leerkracht in het formuleren van de onderwijsbehoeften en gebruik hiervoor eenduidige taal die iedereen binnen de school op dezelfde manier begrijpt.
- Bevestig de leerkracht op haar impliciete denkbeelden over de leerling. Maak de mindset van de leerkracht bespreekbaar.
- Versterk het gevoel van eigenaarschap van de leerkracht voor de afstemming op de onderwijsbehoeften van alle leerlingen. Ondersteun, neem niet over!

SAMENVATTING

Handelingsgericht werken werkt om van passend onderwijs een succes te maken. Een leerkracht die de onderwijsbehoeften van alle leerlingen kent en hierop haar handelen baseert, draagt actief bij aan passend onderwijs. Het dialooginstrument HGW ondersteunt de leerkracht in haar ontwerp van een krachtig berekend aanbod voor alle leerlingen in haar groep en hier kan ze zich eigenaar van voelen.

Het dialooginstrument HGW is een uitgave van Bazalt, dat deel uitmaakt van de Bazalt Groep en daarin samenwerkt met partners HCO en RPCZ.

Het Dialogooinstrument HGW of de uitbreidingsset Arrangeren met het Dialogooinstrument HGW bestellen?

Ga naar shop.bazalt.nl



Workshop of studiedag hierover?

Neem contact met ons op via dienstverlening@bazalt.nl.

Wil je meer tips en gratis hoofdstukken ontvangen?

Meld je dan aan voor onze e-mailings: [aanmelden](#)

